

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 1964 po podatkih organov za notranje zadeve

Dimitrij Ivanov

Statistični podatki, ki jih obravnava pričujoči članek, zajemajo razdobje od 1. decembra 1963 do 1. decembra 1964.

I.

A. Splošni podatki o kriminaliteti in njeni strukturi

V letu 1964 so organi za notranje zadeve SR Slovenije obravnavali 22 481 kaznivih dejanj, kar je v primerjavi z letom 1963, ko jih je bilo 23 143, za 662 manj.

Indeksi gibanja kriminalitete so v primerjavi z letom 1955, ko je bilo zabeleženih največ kaznivih dejanj, naslednji:

Leto	Število kaznivih dejanj	Indeks
1955	25 488	100
1956	24 354	95
1957	22 169	87
1958	21 753	86
1959	26 508	104
1960	18 578	73
1961	18 093	71
1962	22 850	90
1963	23 143	91
1964	22 481	88

V zadnjih štirih letih je bila struktura kriminalitete po poglavitnih vrstah naslednja:

Kazniva dejanja zoper	1962		1963		1964	
	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.
ljudstvo in državo	29	0,12	5	0,02	2	0,008
človeštvo in mednarodno pravo	—	—	—	—	—	—
življenje in telo	2 395	10,48	2 007	8,67	2 038	9,06
svobodo in pravice državljanov	355	1,55	338	1,46	362	1,61
delovno razmerje	9	0,03	8	0,03	10	0,04
čast in dobro ime	72	0,31	64	0,27	68	0,31
osebno dostojanstvo in moralo	319	1,39	391	1,68	323	1,44
zakonsko zvezo in rodbino	188	0,82	161	0,69	160	0,71
človeško zdravje	21	0,09	14	0,06	15	0,06
narodno gospodarstvo	1 224	5,35	930	4,01	715	3,18
družbeno in zasebno premoženje	15 334	67,10	16 766	72,44	16 009	71,21
splošno varnost ljudi in premoženja	978	4,28	750	3,24	1 240	5,34
pravosodje	134	0,58	156	0,67	138	0,61
javni red in pravni promet	581	2,54	506	2,18	430	1,92
uradno dolžnost	1 211	5,29	1 047	4,52	971	4,32
Skupaj	22 850	100	23 143	100	22 481	100

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1961	1962	1963	1964
splošna	16 052	20 240	21 026	20 709
gospodarska	1 852	2 435	1 977	1 686
politična	46	49	30	10
303. čl. KZ	143	126	110	76
Skupaj	18 093	22 850	23 143	22 481

Zgornji podatki kažejo, da je število kaznivih dejanj splošne kriminalitete upadlo; tudi število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za okoli 100 dejanj. Stalno pa upada število kaznivih dejanj politične kriminalitete in po členu 303. KZ (prepovedan prehod čez državno mejo).

Poglavitne skupine kriminalitete, izražene v odstotkih, kažejo v /zadnjih štirih letih naslednjo strukturo podoba:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1961	1962	1963	1964
splošna	88,71	88,57	90,85	92,12
gospodarska	10,23	10,65	8,54	7,49
politična	0,25	0,21	0,12	0,04
303. čl. KZ	0,79	0,55	0,47	0,33

Podatki nam jasno kažejo, da se je v zadnjih dveh letih odstotek kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete zmanjšal.

Gibanje kriminalitete po posameznih poglavitnih kazenskega zakonika nam v zadnjih treh letih kaže naslednja tabela:

Po posameznih okrajih so organi za notranje zadeve leta 1964 zabeležili naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaznivih dejanj	% od skupnega števila kaz. dejanj
Celje	3 444	15,31
Koper	1 616	7,19
Ljubljana	10 573	47,03
Maribor	6 848	30,46
Skupaj	22 481	100

Na vasi je bilo storjenih 45,7 % vseh kaznivih dejanj. V mestih do 50 000 prebivalcev (Celje) je bilo storjenih 3,9 % vseh kaznivih dejanj, v mestih do 100 000 prebivalcev (Maribor) 11,1 % in v mestih nad 100 000 prebivalcev (Ljubljana) 23,4 %. V zadnjih treh letih je odstotek kaznivih dejanj, ki so bila storjena v Ljubljani, stalno naraščal, v letu 1964 pa je upadel za 2 %. V primerjavi s preteklim letom pa se je odstotek kaznivih dejanj, storjenih na vasi, dvignil za 2 %.

Na vasi je bilo leta 1964 storjenih 75,4 % vseh kaznivih dejanj zoper življenje in telo (leta 1963—75,5 %). Odstotek kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo, storjenih na vasi, je upadel na 71,3 % (leta 1963—76,9 %). V Mariboru in Ljubljani je bilo storjenih 38,5 % vseh premoženjskih kaznivih dejanj (leta 1963 — 43,3 %), dalje 68,9 % vseh žepnih tatvin (leta 1963 — 79,3 %), 53,2 % tatvin koles (leta 1963 — 57,5 %), 33,2 % vlomnih tatvin (leta 1963 — 40,4 %), 36,1 % navadnih tatvin (leta 1963 — 39,9 %), 44,4 % ropov (leta 1963 — 47,1 %) in 26,3 % goljufij (leta 1963 — 39,3 %). Kot je razvidno iz podatkov, se je odstotek premoženjske kriminalitete v dveh največjih slovenskih mestih v primerjavi z letom 1963 zmanjšal za nekaj odstotkov. Le odstotek kaznivih dejanj neupravičene uporabe motornih vozil, ki je leta 1963 znašal 41,8 %, se je v letu 1964 dvignil na 47,3 %.

Na enoto 10 000 prebivalcev je leta 1964 po posameznih okrajih odpadlo naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaz. dej. l. 1964	Število prebivalcev	Kaz. dej. na 10 000 prebivalcev
Celje	3 444	279 482	123,23
Koper	1 616	220 407	73,32
Ljubljana	10 573	643 646	164,27
Maribor	6 848	482 598	141,89
Skupaj	22 481	1 625 933	138,27

Vrstni red okrajev, v katerih pride na 10 000 prebivalcev največ kaznivih dejanj, je

isti kot v letu 1963: na prvem mestu je okraj Ljubljana, nato pa slede okraji Maribor, Celje in Koper. Število kaznivih dejanj na 10 000 prebivalcev je naraslo le v okraju Koper, v ostalih treh okrajih pa se je nekoliko zmanjšalo. V primerjavi z letom 1963 se je to število zmanjšalo tudi za vso Slovenijo.

B. Splošna kriminaliteta

Leta 1964 je bilo obravnavanih 20 709 kaznivih dejanj splošne kriminalitete ali 92,12 % celotne kriminalitete (leta 1963 — 90,85 %).

Naslednja razpredelnica nam prikazuje število kaznivih dejanj splošne kriminalitete po pomembnejših skupinah v zadnjih štirih letih:

Kazniva dejanja	1961	1962	1963	1964
zoper življenje in telo	1 985	2 395	2 007	2 038
zoper družbeno in zasebno premoženje	11 542	15 334	16 766	16 009
seksualna kazniva dejanja	205	319	391	323
ostala kazniva dejanja	2 323	2 192	1 832	2 339
Skupaj	16 052	20 240	21 026	20 709

Kazniva dejana zoper življenje in telo

Organi za notranje zadeve so v zadnjih štirih letih obravnavali:

	1961	1962	1963	1964
naklepnih ubojev	55	52	50	69
ubojev iz malomarnosti	5	7	6	4
detomorov	7	19	9	14
hudih telesnih poškodb	606	647	555	604
lahkih telesnih poškodb	935	1 193	1 039	1 047
ostalih kaz. dejanj zoper življenje in telo	377	477	348	300

V Sloveniji zabeležimo vsako leto okoli 50 naklepnih ubojev, v letu 1964 pa se je njihovo število dvignilo na 69 primerov. Naraslo je tudi število detomorov in hudih telesnih poškodb. Od vseh naklepnih ubojev jih je bilo 53 ali 76,8 % storjenih na podeželju (v letu 1963 je ta odstotek znašal 66 %). Storilci so pri ubojih v 33 primerih uporabili nož ali britev, v 11 primerih strelno orožje, sekuro v 7 primerih in strup v 4 primerih.

Med telesnimi poškodbami je bilo 1047 lahkih in 604 hudih. Medtem ko je v primerjavi z letom 1963 število lahkih telesnih poškodb ostalo skoraj enako, se je število hudih telesnih poškodb zvišalo za 49 primerov. Največ telesnih poškodb je bilo glede na kraj dejanja storjenih v gostinskih lokalih (265 primerov), nato pa sledijo stanovanje žrtve (226 primerov), dvorišče ali vrt žrtve (219 primerov) ter veselični prostor (25 primerov). Precejšnje je bilo tudi število telesnih poškodb, ki so bile prizadejane na cesti ali ulici (303 primeri). Kot sredstvo napada so storilci 416-krat uporabili lesen drog ali palico, 325-krat nož, 166-krat različne tope predmete, 118-krat različno kmetijsko orodje in 112-krat steklene predmete.

Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo v mariborskem okraju, ki je znan po tovrstnih deliktih, se je od 833 primerov v letu 1963 dvignilo na 905 primerov v letu 1964, kar pomeni skoraj polovico celotnega števila 2038 deliktov zoper življenje in telo v vsej Sloveniji.

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje

Število kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje se je od 16 766 primerov v letu 1963 zmanjšalo na 16 009 primerov v letu 1964.

Kazniva dejanja zoper zasebno premoženje kažejo že nekaj let tendenco postopnega naraščanja. Na kazniva dejanja zoper družbeno premoženje je odpadlo lani le dobra petina premoženjskih deliktov. Lahko trdimo, da je to posledica izboljšane zavarovalnega sistema družbenega premoženja (izboljšanje čuvajske službe, ustanovitev specializiranih podjetij za varovanje objektov). Na kriminaliteto zoper zasebno premoženje vpliva več faktorjev; mednje sodi tudi narast življenjskega standarda državljanov. V svojih stanovanjih nimajo državljani samo nujno potrebnih osebnih predmetov, ampak tudi dragocene predmete tako imenovanega višjega standarda (televizorji, gramofoni, magnetofoni, gospodinjski aparati, fotoaparati, filmske kamere itd.). V stanovanjih hranijo tudi precejšnje zneske gotovine. Zaradi tega je v letu 1964 škoda, ki so jo storilci premoženjskih deliktov prizadejali zasebnikom, absolutno in relativno narasla. Hkrati pa sam način življenja ustvarja vedno več pogojev za razne oblike tatvin. V mnogih stanovanjih so stanovalci večji del dneva odsotni, saj so starši v službi, otroci pa v šoli. Hiter razvoj motorizacije ima za posledico povečano odsotnost v prostem času, vse to pa ustvarja ugodne pogoje za tatvine, zlasti v

stanovanjskih hišah. Razvoj motorizacije prinaša nove oblike kriminalitete, zlasti neupravičeno uporabo tujih motornih vozil in vlome v avtomobile. Lastniki vozil puščajo zlasti na turističnih potovanjih drage predmete v svojih avtomobilih; ti predmeti so dobrodošel plen vlomilcem, saj jih lahko brez večjega truda prodajo. Med prebivalstvom je previdnost pri nakupu sumljivih predmetov zelo majhna.

Razpredelnica posameznih vrst premoženjskih deliktov nam v zadnjih štirih letih kaže naslednje stanje:

	1961	1962	1963	1964
vlomne tatvine	1562	1874	2227	2358
druge velike tatvine	21	48	15	38
žepne tatvine	408	524	635	408
tatvine koles in motornih vozil	1847	2158	2618	2685
neupravičena uporaba motornih vozil	220	551	409	514
navadne tatvine	5713	7725	8529	7922
zatajitve	211	230	251	231
goljufije	612	1057	968	787
ropi in roparske tatvine	59	60	85	115
ostala kazniva dejanja	889	1107	1029	951

Škoda, ki so jo storilci povzročili s temi dejanji, znaša 2 063 426 000 dinarjev, medtem ko je bilo leta 1963 škode le za 662 milijonov.

V primerjavi z letom 1963 je bilo za 5,9% več **vlopnih tatvin**. Vlomilci so povzročili za 90 milijonov dinarjev škode, kar je za štiri milijone več kot leta 1963. Od skupnega števila vseh vlomov jih je bilo 42,0% storjenih na vasi (leta 1963 — 39,1%). Odstotek raziskanih vlomov se je dvignil, saj je bilo uspešno raziskanih 1290 vlomov ali 54,7%, medtem ko je leta 1963 ta odstotek znašal 50,3%.

Med vlopnimi tatvinami na škodo družbenega premoženja se nekoliko bolj kažejo vlomi v trgovine, med njimi pa vlomi z razbijanjem izložbenih oken. Ta način najpogosteje uporabljajo mladoletniki. Vrednost ukradenih predmetov je večkrat manjša od škode, ki je povzročena z razbijanjem izložbenega okna. Pogosten objekt takih vlomov so trgovine s tehničnimi predmeti (ure, tranzistorji, fotoaparati in pod.). Storilci so čestokrat povratniki, ki ukradene predmete prodajajo na drugih območjih. Na škodo družbenega premoženja vlamljajo storilci tudi v skladišča in pisarne. Med vlomilci je bilo 240 povratnikov, kar pomeni v primerjavi z letom 1963, ko jih je bilo 212, dvig za 13,2%.

Od 969 razkritih vlomilcev jih je bilo 270 ob času storitve kaznivega dejanja nezaposlenih.

Pri vlomih segajo storilci največ po denarju in dragocenostih (847 primerov), nato pa sledijo oblačila (445 primerov), živila (213 primerov), orodje in surovine (163 primerov).

Ljudska milica je storilce izsledila v 617 primerih, kriminalistični uslužbenci v 235 primerih, kriminalistična služba v sodelovanju s postajami LM pa v 45 primerih. 549 vlovov je bilo raziskanih v informativnih poizvedbah, z zaslišanjem sumljivih oseb pa 157 vlovov.

Pri vlomnih tatvinah so storilci večinoma uporabljali fizično silo (886 primerov), ponarejen ključ (347 primerov), pravi ključ (243 primerov) in kovinske predmete (131 primerov).

Število žepnih tatvin je upadlo od 635 primerov v letu 1963 na 408 v letu 1964 ali za 28 %. 42,4 % celotnega števila vseh žepnih tatvin je bilo storjenih na območju mesta Ljubljane. Od 120 razkritih storilcev jih je bilo 52 že prej kaznovanih. Skupna vrednost žeparskega plena znaša več kot sedem milijonov dinarjev (leta 1963 — 10,5 mil. dinarjev).

Od tatvin koles in motornih vozil, ki jih je bilo 2685, jih je ostalo neraziskanih 2119 ali 78,9 %. Skupna škoda znaša 97,6 milijonov dinarjev.

Število kaznivih dejanj neupravičene uporabe motornega vozila se je ponovno dvignilo, in sicer na 514 primerov, medtem ko je bilo leta 1963 teh kaznivih dejanj 409. Največ primerov neupravičene uporabe avtomobilov je bilo v Ljubljani (211 ali 41,1 %).

Škoda, ki so jo storilci povzročili na vozilih, je znatno višja od leta 1963 in znaša 38,8 milijonov dinarjev (leta 1963 — 7,7 milijonov). Večina vozil (349) je bila neupravičeno uporabljena v nočnem času (med 18. uro zvečer in 5. uro zjutraj).

Pri navadnih tatvinah zaznamujemo upad od 8529 primerov v letu 1963 na 7922 primerov v letu 1964. Škoda, ki so jo povzročili tatovi, je izredno velika — 660 milijonov dinarjev, medtem ko je leta 1963 znašala 141 milijonov. 22 % vseh tatvin je bilo storjenih v Ljubljani. Največ je bilo tatvin s povzročeno škodo od 5000 do 50 000 dinarjev (5269 primerov). Med plenom prevladujejo oblačila (1428 primerov), denar in dragocenosti (1320 primerov) in orodje ter surovine (1058 primerov). Neraziskanih je ostalo 42,8 % vseh navadnih tatvin (leta 1963 — 42,1 %).

Kaznivih dejanj zatajitve je bilo 231, povzročena škoda pa znaša čez 11 milijonov dinarjev.

Število goljufij se je od 968 v letu 1963 zmanjšalo na 787 primerov; škoda, ki so jo goljufi povzročili, pa znaša 40 milijonov dinarjev.

Število ropov in roparskih tatvin se je dvignilo na 115, medtem ko jih je leta 1963 bilo 85. Uspešno razkritih je bilo 76 primerov. Med storilci je bilo 24 povratnikov. Roparski plen je znašal 2,5 milijona dinarjev.

Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja

V letu 1964 je število požigov upadlo na 177, kar je za 81 primerov manj kot leta 1963. Povzročena škoda pa je višja — 497 milijonov dinarjev, medtem ko je leta 1963 znašala 218 milijonov. Na škodo družbenega premoženja je bilo 58 požigov, na škodo zasebnega premoženja pa jih je bilo 119. Uspešno raziskanih je bilo 82 primerov ali 46,3 %.

Pretežna večina požigov na škodo družbenega premoženja je bila storjena iz malomarnosti, medtem ko so na škodo zasebnega premoženja prevladovali naklepni požigi kot posledica »razreševanja« medsebojnih osebnih konfliktov, bilo pa je tudi nekaj primerov piromanije. Med požari je bilo tudi precej takih, ki so jih povzročile kazensko neodgovorne osebe, to je otroci in slaboumne osebe.

Seksualni delikti

V primerjavi z letom 1963 je število seksualnih deliktov ostalo skoraj na isti ravni — 323 primerov, medtem ko jih je leta 1963 bilo 319. Med tovrstnimi delikti je bilo 143 posilstev, kar pomeni v primerjavi z letom 1963 narast za 10 %. Med posiljevalci je bilo 32 povratnikov.

Posilstva se najpogosteje dogajajo v mestih. Večina teh dejanj je ostala pri poskusu, nekatera pa so bila združena z ropom. Med prijavljenimi dejanji je bilo precej takih, ki je povod dala žrtev sama, ki se je napotila z neznancem na kraj, kjer je bilo posilstvo lahko izvršiti. Nekatero prijavo o posilstvu so bile neresnične, ker je dozdevna žrtev hotela za posledice spolnih odnosov z znano osebo obremeniti neznanega napadalca.

Ostala kazniva dejanja zoper moralno, kot na primer nečistovanje z mladoletniki, krvoskrunstvo, nečistovanje med osebami istega spola, še vedno prevladujejo med osebami, ki so vdane alkoholu, in med patološkimi iztirjenci. Med žrtvami so mnogokrat psihično ali kako drugače prizadete mlajše osebe.

C. Gospodarska kriminaliteta

Pod gospodarsko kriminaliteto obravnavamo le tako imenovani »čisti gospodarski kriminal«, ki zajema samo kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper uradno dolžnost (19. in 24. poglavje kazenskega zakonika).

V zadnjih petih letih so organi za notranje zadeve obravnavali naslednje število kaznivih dejanj iz gospodarske kriminalitete:

	1960	1961	1962	1963	1964
kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo	934	1104	1224	930	715
kazniva dejanja zoper uradno dolžnost	604	748	1211	1047	971
Skupaj	1538	1852	2435	1977	1686

V primerjavi z letom 1963 je gospodarski kriminal upadel za 17,3 %.

Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo

Gibanje kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo v zadnjih petih letih nam kaže naslednja razpredelnica:

Kazniva dejanja	1960	1961	1962	1963	1964
nevestno gospodarsko poslovanje	35	50	99	122	136
nedovoljena trgovina	323	427	507	287	197
kupčevanje s tujo valuto in zlatom	65	82	46	33	38
davčne zatajitve	105	106	102	53	29
gozdne tatvine in uničevanje gozdov	209	224	238	194	146
nezakonit lov in ribolov	144	143	152	200	98
ostala kazniva dejanja	53	72	80	94	71
Skupaj	934	1104	1224	930	715

Število kaznivih dejanj nevestnega gospodarskega poslovanja se je v primerjavi z letom 1963 spet dvignilo, in sicer za 14 primerov. Škoda, ki so jo storilci povzročili skupnosti, pa je izredno velika, saj znaša 1 milijardo 312 milijonov dinarjev, medtem ko je v letu 1963 znašala le 222 milijonov dinarjev.

Število kaznivih dejanj nedovoljene trgovine je upadlo, in sicer od 287 v letu 1963 na 197 v letu 1964. Trenutno je najbolj aktualna nedovoljena trgovina z osebni avtomobili. Po naših ocenah uspe ose-

bam, ki so zaposlene v tujini, pri preprodaji osebnega avtomobila zaslužiti za eno nemško marko 400 do 500 din, če prodajo na primer Volkswagen za 2 700 000 do 2 900 000 dinarjev. Podobno je tudi pri nedovoljeni trgovini s tovornimi avtomobili in rabljenimi poljedelskimi stroji. Dokazovanje tako ustvarjenega dobička pa je težavno, ker kupec in prodajalec prikrivata prodajno ceno zaradi nižjega prometnega davka, kupoprodajne pogodbe se glasijo na nižjo, lažno ceno, v časopisnih oglasih pa so navedene prave cene.

Na notranjem trgu je bilo obravnavanih največ primerov nedovoljene trgovine z lesom.

Kaznivih dejanj kupčevanja s tujo valuto in zlatom so organi za notranje zadeve obravnavali 38, kar je za 5 primerov več kot leta 1963.

Število kaznivih dejanj davčne zatajitve upada že od leta 1962 dalje. Leta 1964 je bilo obravnavanih 29 primerov.

Tudi pri kaznivih dejanjih gozdne tatvine in uničevanja gozdov zaznamujemo v letu 1964 upad (leta 1964 je bilo 146 primerov, leta 1963 pa jih je bilo 194). Skupnosti so storilci povzročili 5,3 milijona dinarjev škode.

Kaznivih dejanj nezakonitega lova in ribolova je bilo 98, kar je za polovico manj kot leta 1963; škoda pa znaša 2,6 milijona dinarjev.

Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost

Tudi v letu 1964 se je število kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost zmanjšalo v primerjavi z letom 1963, in sicer za 7,3 % Gibanje pglavitnih kaznivih dejanj iz 24. poglavja kazenskega zakonika je v zadnjih petih letih razvidno iz naslednje tabele:

	1960	1961	1962	1963	1964
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	17	32	27	29	29
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic iz koristoljubja	98	80	210	156	143
nevestno delo v službi	27	33	44	46	37
ponareditev uradne listine	70	103	165	132	128
poneverbe	298	379	559	528	493
jemanje in dajanje podkupnine	63	67	93	51	56
ostala kazniva dejanja	31	54	113	105	85
Skupaj	604	748	1211	1047	971

Število zlorab uradnega položaja ali uradnih pravic brez koristljubja in iz koristljubja je ostalo skoraj na isti ravni kot leta 1963, vendar se je škoda dvignila na 118,9 milijonov (leta 1963 — 96 milijonov).

Število primerov nevestnega dela v službi se je sicer nekoliko zmanjšalo, vendar pa je povzročena škoda narasla na 333,9 milijonov dinarjev (leta 1963 je znašala le 38 milijonov dinarjev). Tudi v letu 1964 zaznamujemo ponoven manjši upad števila poneverb. Škoda znaša 122,5 milijonov dinarjev. Zaradi poneverb so organi za notranje zadeve obravnavali 29 direktorjev, 67 računovodij, 2 komercialista in 72 poslovodij.

Število kaznivih dejanj je manjša ali dajanja podkupnine je ostalo skoraj na isti ravni kot leta 1963.

II.

Storilci kaznivih dejanj

Leta 1964 so organi za notranje zadeve obravnavali 14 395 storilcev (leta 1963 — 14 908), ki so storili 15 105 kaznivih dejanj (leta 1963 — 15 463).

Na posamezne okraje je odpadlo naslednje število storilcev:

Okraj	Stev. stor.	Stev. preb. okraja	% storil. od preb.
Celje	2 089	279 482	0,74
Koper	1 168	220 407	0,53
Ljubljana	6 243	643 646	0,97
Maribor	4 895	482 598	1,01
Skupaj	14 395	1 625 933	0,88

Storilci po poglavitnih skupinah kaznivih dejanj v primerjavi z letom 1963:

Storilci	1963	1964	Narast ali padec v %
krvnih deliktov	2428	2416	— 0,49
premoženjskih deliktov	7984	7387	— 7,47
seksualnih deliktov	281	272	— 3,21
kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo	1069	857	19,8
kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost	921	911	1,1

Povratniki in nezaposleni storilci

Od skupnega števila 14 395 storilcev v letu 1964 je bilo 3838 povratnikov ali 26,6 % (leta 1963 — 27,5 % povratnikov).

Spodnja razpredelnica nam kaže gibanje in indeks števila povratnikov od leta 1955 dalje:

Leto	Povratniki	Indeks
1955	6006	100
1956	5548	93
1957	5473	92
1958	5169	86
1959	6214	103
1960	3815	64
1961	3337	55
1962	4427	73
1963	4070	68
1964	3838	64

Narast ali upad števila povratnikov pri pomembnejših kaznivih dejanjih nam kaže spodnja tabela:

	1963	1964	Narast ali upad v %
pri krvnih deliktih	672	758	+ 12,8
pri premoženjskih deliktih	2258	2028	— 10,2
pri seksualnih deliktih	75	75	—
pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost	196	200	+ 3,1
pri kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo	257	220	— 14,4

Kot vidimo, je udeležba povratnikov narasla le pri krvnih deliktih za 12,8 %, pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost pa je narast le malenkosten. Pri premoženjskih deliktih in kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo pa zaznamujemo upad.

Pri posameznih pomembnejših kaznivih dejanjih zoper premoženje je bila udeležba povratnikov naslednja:

	1963	1964	Narast ali upad v %
pri žepnih tatvinah	58	52	— 10,3
pri tatvinah koles in motornih vozil	138	104	— 24,6
pri vlomnih tatvinah	212	240	+ 13,2
pri velikih tatvinah	5	13	+ 160
pri navadnih tatvinah	1029	1004	— 2,1
pri ropih in roparskih tatvinah	38	24	— 36,8

Podatki nam kažejo, da se je udeležba povratnikov dvignila le pri vlomih in velikih tatvinah, pri ostalih kaznivih dejanjih pa se je zmanjšala.

Iz naslednje tabele so razvidni podatki o številu povratnikov v zadnjih štirih letih, ki so bili že prej enkrat ali večkrat kaznovani:

Ze prej kaznovani	1961		1962		1963		1964	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
enkrat	1800	53,94	2165	48,90	1820	44,71	1737	45,26
dvakrat	667	19,98	870	19,65	848	20,83	747	19,47
trikrat ali večkrat	870	26,07	1392	31,44	1402	34,44	1354	35,27
Skupaj	3337	100	4427	100	4070	100	3838	100

V času storitve kaznivega dejanja je bilo od celotnega števila storilcev nezaposlenih 2167 storilcev ali 15,06 %. Leta 1963 je odstotek nezaposlenih storilcev znašal 18,13 %, leta 1962 pa 16,95 %.

Mladoletni storilci

Število mladoletnih storilcev, ki so jih obravnavali organi za notranje zadeve, se je od 1781 v letu 1963 dvignilo na 2046 v letu 1964. Mladoletniki so storili 2575 kaznivih dejanj (leta 1963 — 2217 kaznivih dejanj). V celotni kriminaliteti so mladoletniki udeleženi s 14,2 %, medtem ko je leta 1963 ta odstotek znašal 11,9 %. Po spolu je bilo med mladoletnimi storilci 88,9 % fantov in 11,1 % deklet (leta 1963 so ti odstotki znašali 86,2 % in 13,7 %).

Med kaznivimi dejanji mladoletnikov se je dvignilo število hudih in lahkih telesnih poškodb, tatvin koles in motornih vozil, vlomnih tatvin, navadnih tatvin, neupravičenih uporab motornega vozila, ropov in roparskih tatvin in poškodovanj tuje stvari, upadlo pa je število žepnih tatvin in goljufij. 89 % vseh kaznivih dejanj mladoletnikov je odpadlo na premoženjsko kriminaliteto (leta 1963 — 87 %). Na mestnih območjih je bilo storjenih 55,4 % vseh kaznivih dejanj mladoletnih storilcev. V primerjavi z letom 1963 je torej mladinska kriminaliteta na podeželju upadla za 2,5 %, na območju mest pa narasla za 3,4 %. Na kazniva dejanja, storjena v združbah mladoletnikov, je odpadlo 41,3 % celotne mladinske kriminalitete (leta 1963 — 37,4 %). Ti podatki nam kažejo, da se je dejavnost mladinskih združb v letu 1963 nekoliko zmanjšala, v letu 1964 pa spet očitno vidimo narast njihovega delovanja.

Storilci po spolu

Med 14 395 storilci je bilo 12 259 moških ali 85,16 % in 2.136 ženskih ali 14,84 %. V primerjavi z letom 1963 se je udeležba žensk zmanjšala za en odstotek.

Leto	Število kaznivih dejanj	Storilec je bil znan ob ugotovitvi kaz. dejanja		Storilca so ugot. org. za notr. zadeve		Storilec je ostal neznan	
		štev.	%	štev.	%	štev.	%
1960	18 578	9 159	49,3	4375	23,5	5044	27,2
1961	18 093	9 724	53,7	3253	18 0	5116	28,3
1962	22 850	12 191	53,3	4401	19,3	6258	27,4
1963	23 143	11 150	48,1	4313	18,6	7680	33,2
1964	22 481	9 935	44,2	5170	23,0	7376	32,8

III.

Odkrivanje in raziskovanje kaznivih dejanj

Odkrivanje kaznivih dejanj

Izmed 22 481 kaznivih dejanj, kolikor so jih v letu 1964 obravnavali organi za notranje zadeve, so jih le-ti odkrili 3.706 ali 16,5 % z lastno dejavnostjo. Postaje LM pa so z lastno dejavnostjo zvedele za 2197 kaznivih dejanj.

Glede prijav so na prvem mestu oškodovani državljani, ki so prijavili 13 320 kaznivih dejanj ali 59,25 %. Na drugem mestu so oškodovane ustanove in gospodarske organizacije, ki so prijavile 3034 kaznivih dejanj ali 13,5 %; nato slede neoškodovani državljani, ki so prijavili 1816 kaznivih dejanj ali 8,08 %. Inšpekcijske in revizijske službe so prijavile le majhen del kaznivih dejanj — 40 prijav ali 0,17 %.

Splošni podatki o raziskovanju kaznivih dejanj

Med 22 481 kaznivimi dejanji, ki so jih v letu 1964 obravnavali organi za notranje zadeve, je ostalo neraziskanih 7 376 ali 32,8 % (leta 1963 je ostalo neraziskanih 33,2 %).

Po posameznih okrajih je ostal neraziskan naslednji odstotek kaznivih dejanj:

Celje	30,3 %
Koper	18,7 %
Ljubljana	38,5 %
Maribor	28,7 %

Podatki o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci

Učinkovitost organov za notranje zadeve pri raziskovanju kaznivih dejanj se najbolje kaže v podatkih o raziskanih kaznivih dejanjih, kjer storilci niso bili znani, ko se je zvedelo za storjeno dejanje. Podatki zadnjih petih let nam dajejo naslednjo sliko:

Naslednja tabela nam prikazuje podatke o kaznivih dejanjih, ki so bila raziskana pozneje, in o neraziskanih kaznivih dejanjih:

Leto	Število kaznivih dej., katerih storilec ni bil znan	Odstotek	
		raziskanih pozneje	neraziskanih
1960	9 419	46,44	53,55
1961	8 369	38,86	61,13
1962	10 659	41,28	58,71
1963	11 993	35,96	64,03
1964	12 546	41,21	58,79

Naslednja razpredelnica kaže podatke o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci po okrajih:

Okraj	Število kaz. dej., katerih storilec ni bil znan	Odstotek pozneje raziskanih kaz. dejanj	Odstotek neraziskanih kaz. dejanj
Celje	1 878	44,41	55,59
Koper	771	60,84	39,16
Ljubljana	6 265	35,09	64,91
Maribor	3 632	45,96	54,04
SRS	11 993	41,21	58,79

Učinkovitost pri raziskovanju kaznivih dejanj je nad republiškim povprečjem v okrajih Koper, Maribor in Celje, medtem ko je v okraju Ljubljana pod republiškim povprečjem.

Raziskovanje premoženjskega kriminala

Med 7 376 neraziskanimi kaznivimi dejanji je bilo 7 289 ali 98,83 % kaznivih dejanj zoper premoženje. Od 16 009 premoženjskih deliktov je ostalo neraziskanih 7 289 kaznivih dejanj ali 44,21 % (leta 1963 je ta odstotek znašal 45,4 %).

Odstotki neraziskanih kaznivih dejanj zoper premoženje so bili v zadnjih štirih letih naslednji:

Okraj	Število premož. kaz. dej.	Ob zaznavi kaz. dej. storilec ni bil znan	Storilec je bil ugotov. pozneje	Odstotek pozneje raz. kaz. dejanj	Število nerazisk. kaznivih dejanj	Odstotek nerazisk. kaznivih dejanj
Celje	3 281	1 766	742	31,2	1 024	43,0
Koper	1 040	736	442	42,5	294	28,3
Ljubljana	7 982	6 041	2 013	25,2	4 028	50,5
Maribor	4 606	3 416	1 473	32,0	1 943	42,2
SRS	16 009	11 959	4 570	29,2	7 289	45,5

Naslednja tabela pa daje pregled o neraziskanih pomembnejših kaznivih dejanjih zo-

Okraj	Vlomi		Tatvine koles in mot. vozil		Žepne tatvine		Navadne tatvine		Ropi in roparske tatvine		Goljufije	
Celje	170	46,1	292	71,2	21	50,0	486	41,9	3	20,0	7	5,1
Koper	61	33,2	47	60,2	1	16,7	163	28,3	—	—	—	—
Ljubljana	583	49,0	1 319	83,4	152	67,9	1 694	45,7	27	42,2	17	4,8
Maribor	254	41,3	461	74,9	92	67,6	1 045	42,2	9	26,5	8	3,6
SRS	1 068	45,3	2 119	78,9	266	65,2	3 388	42,8	39	33,9	32	4,1

Kazniva dejanja	Neraziskana kaz. dej. v odstotkih			
	1961	1962	1963	1964
vlomi	47,9	41,5	49,7	45,3
tatvine koles in motornih vozil	73,7	73,4	78,2	78,9
žepne tatvine	65,2	65,3	74,2	65,2
ostale navadne tatvine	41,7	39,3	42,1	42,8
ropi in roparske tatvine	32,2	35,0	31,7	33,9
goljufije	3,3	3,4	4,0	4,1

Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj se je malenkostno zvišal le pri ropih in roparskih tatvinah, pri žepnih tatvinah in vlomih zaznamujemo upad neraziskanih kaznivih dejanj, medtem ko se je pri ostalih kaznivih dejanjih ta odstotek obdržal na isti ravni.

Ker je med premoženjskimi kaznivimi dejanji odstotek kaznivih dejanj v trenutku, ko se za dejanje zve, precej visok, so zato zanimivi podatki o pozneje raziskanih premoženjskih kaznivih dejanjih:

Kazniva dejanja	Štev. kaz. dej. z neznanim storilcem	Odstotek od skup. števila	Odstotek	
			raziskanih pozneje	neraziskanih
vlomi	1 977	83,8	45,98	54,02
tatvine koles	—	—	—	—
in motornih vozil	2 552	95,0	16,97	83,03
žepne tatvine	340	83,3	21,76	78,24
ostale navadne tatvine	5 834	73,6	41,93	58,07
goljufije	232	29,5	86,21	13,79

Podatki nam kažejo, da so organi za notranje zadeve imeli največ uspehov pri odkrivanju goljufij, vlomov in navadnih tatvin.

Podatki o učinkovitosti odkrivanja premoženjskih kaznivih dejanj po posameznih okrajih so naslednji:

per premoženje po posameznih okrajih:

Ugotavljanje storilcev

Od 15 105 kaznivih dejanj, ki so bila uspešno raziskana, so storilca ugotovili:

	Število kaznivih dejanj	Odstotek od skupnega števila kaz. dejanj
postaje LM	4271	28,28
enote okrajnih organov za notranje zadeve	646	4,28
kriminalistična služba v sodelovanju s postajo LM	108	0,71
oškodovanci	111	0,74
druge osebe	28	0,18

To pomeni, da so organi za notranje zadeve sami ugotovili storilca v 33,27 % uspešno raziskanih kaznivih dejanj. Leta 1963 je ta odstotek znašal 76,43 %.

Criminality in Slovenia in 1964

Police Data

by Dimitrij Ivanov

The data analyzed in the article refer to the period from December 1st 1963 to December 1st 1964.

During this period, police dealt with 22 481 offence. 92,12 % of them fall into the group of the so-called »general criminality«, 7,49 % of offences into the group of the »economic offences«, 0,04 % of offences constitute political offences, and 0,33 % of offences are offences of illegal border crossing (Sec. 303 Criminal Code).

45,7 % of all offences were committed in the country. 38,5 % of offences against property were committed in the two largest Slovene towns (Ljubljana and Maribor). This is a little less than in 1963. 75,4 % of all offences of violence were committed in the country. Among offences of the so-called »general criminality«, there were 2038 offences of violence, 16 009 offences against social and private property, 323 sexual offences and 2339 other offences. The percentage of burglaries increased for 5,9 % if compared with the data of 1963. The number of the offences of joy-riding

(unauthorized use of motor vehicle) reached 514 while in 1963 there were committed only 409 of these offences. The number of pick-pocket thefts, thefts, false pretences, and thefts by bailee has decreased. But there was an increase with thefts of bicycles, motor vehicles, and robberies.

The »economic offences« decreased, for 17,3 % if compared with 1963.

In 1964, police detected 14 395 offenders. Among them, there were 26,6 % of recidivists and 14,2 % of juveniles. 89 % of all offences committed by juveniles were offences against property. 55,4 % of all offences committed by them were committed in towns, and 41,3 % of all offences committed by juveniles were committed in gangs.

32,8 % (7376) of offences dealt with by police have not been cleared up. This percentage is 44,21 for offences against property. The police detected the offenders itself in 33,27 % of offences having been cleared up.